

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

STUDIE (BRUGEL-STUDIE-2021 | 109-40)

**Kwantitatieve en kwalitatieve studie
over de automatisering van de
toekenning van het statuut van
gewestelijke beschermde klant aan
de begunstigden van het sociaal
tarief en aan de RVV's**

09.11.2021

Inhoudsopgave

1	Wettelijke grondslag	3
2	Context	4
3	Beschrijving van de beoogde procedure	5
5	belangrijke criteria	5
4	Automatische toekenning van het statuut	6
4.2	Het statuut van het huishouden	6
4.3	De termijn na de ingebrekestelling	7
4.4	De schuldgraad van het huishouden	10
4.5	Raming van de ordes van grootte	11
4.6	Overige overwegingen	13
5	Levering door de noodleverancier (SOLR: supplier of last resort)	15
5.1	Potentieel aantal gewestelijke beschermde klanten	15
5.2	Kosten van de financiering van het tariefverschil en de onbetaalde facturen	15
5.3	De juridische kosten in verband met de onbetaalde facturen	17
5.4	De kosten van de identificatie van RVV-huishoudens	18
5.5	Overige overwegingen	18
6	Uitstap uit het statuut van gewestelijke beschermde klant	20
7	Juridisch probleem	21
7.1	Risico op discriminatie	21
7.2	Juridische complexiteit van de regeling	21
7.3	Bescherming van de persoonsgegevens	21
8	Conclusie	22
9	Bijlagen	23

Lijst van de illustraties

Pagina 5: Infographic met de voorgestelde procedure voor de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant

Pagina 9: Tabel 1 - Tijd in dagen die een huishouden nodig heeft om een bepaalde schuldrempel te bereiken volgens de kostprijs van het maandelijks voorschot

Pagina 11: Tabel 2 - Typisch voorschot voor een Brussels huishouden per flüidum, tegen het gemiddeld tarief en tegen het sociaal tarief

Pagina 14: Figuur 1 - Wanbetalingspercentage van klanten per energieleverancier

Pagina 17: Tabel 3 - Te financieren bedragen naargelang van het tariefverschil en het financieringsniveau van de noodzakelijke tegenboekingen

Pagina 24: Figuur 2 - Verschil tussen de jaarlijkse SOLR-opbrengsten en -kosten van Sibelga - Afhankelijk van het percentage overgedragen RVV-klanten

Pagina 25: Tabel 4 - Regularisatiebedrag van de RVV-klanten meteen na 1 april 2022

I Wettelijke grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt in haar artikel 30bis, § 2, ingevoegd door artikel 56 van de ordonnantie van 14 december 2006, het volgende:

"[...] BRUGEL wordt bekleed met een opdracht tot verlening van advies aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke energiemarkt enerzijds, en met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten anderzijds.

BRUGEL is belast met volgende opdrachten:

...

2° op eigen initiatief of op vraag van de Minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen, betreffende de elektriciteits- en gasmarkt;

..."

Bij e-mail ontvangen op 29 september 2021 heeft de minister bevoegd voor het Water- en Energiebeleid aan BRUGEL gevraagd om scenario's te formuleren met het oog op de kwantificering van het aantal beschermde klanten en de kostprijs voor de DNB van de volgende maatregelen:

- *Automatisering van de toegang tot het statuut van beschermde klant*
  - *voor wie recht heeft op het federale sociale tarief (inclusief RVV) na ontvangst van een ingebrekestelling;*
  - *'Automatische' overdracht aan de DNB met recht van weigering voor het huishouden;*
  - *Minimale schulddrempel vastgesteld op € 250;*
  - *Redelijke termijn na de ingebrekestelling tussen 60 en 90 dagen;*
- *Versoepeling van de voorwaarden voor toegang tot de 'gegarandeerde levering'*
  - *Herformulering van de toegangsvoorwaarde naar aanleiding van een reeds bestaande schuld bij twee leveranciers.*

2 Context

Naar aanleiding van de publicatie van het initiatiefadvies over de toestand van de energiemarkten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹ en gelet op de marktsituatie, heeft de minister van Energie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan BRUGEL gevraagd een studie uit te voeren met het oog op de analyse van de kosten en baten van de automatisering van het statuut van gewestelijke beschermde klant voor de begunstigen van het federaal sociaal tarief en de rechthebbenden van de verhoogde tegemoetkoming (RVV). Die laatsten zouden tot 31 maart 2022 het sociaal tarief moeten genieten.

BRUGEL heeft, om aan die vraag te kunnen voldoen, zich omringd met expertise die eigen is aan het bestudeerde domein en heeft via een overheidsopdracht voor diensten SIA Partners en e-Clap ingeschakeld als consultants.

De vraag van de minister had voornamelijk betrekking op de te verwachten praktische overwegingen, de verwachte kosten van de maatregel en het effect ervan op de Brusselse energiemarkt (en meer in het bijzonder het vermogen van de maatregel om leveranciers ertoe aan te zetten die markt (opnieuw) te betreden).

De analyses werden uitgevoerd binnen een krap tijdsbestek van vier weken en waren toegespitst op de beschikbare ontwerpprocedure.

Verskillende kwalitatieve elementen konden worden bereikt via ontmoetingen met leveranciers en Sibelga, alsook tijdens workshops met de teams van BRUGEL en SIA Partners in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het kabinet van de minister van Energie.

De jaarverslagen van BRUGEL en gegevens uit vorige studies (met name over de ontbindingsprocedure via het vrederecht²) hebben de eerste cijfers opgeleverd waarmee kan worden gewerkt. Aangezien bij leveranciers echter zeer weinig gegevens konden worden verzameld, is er nog steeds een vrij grote mate van onzekerheid rond de kwantitatieve elementen van de studie. In het bijzonder het aantal huishoudens dat mogelijk door de maatregel wordt getroffen en het effect op het bedrag van de dubieuze vorderingen bij de leveranciers zijn beide zeer gevoelig voor de gemaakte veronderstellingen.

De beschikbare historische gegevens zijn trouwens geen weerspiegeling van de huidige bijzondere omstandigheden op de elektriciteits- en de gasmarkt, met prijzen die aanzienlijk hoger liggen dan het historische gemiddelde. De tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief tot de RVV's en het aangekondigde einde van deze maatregel zijn ook contextuele elementen die in gedachten moeten worden gehouden.

BRUGEL dankt Alexandre Viviers, Yann-Willem Langlade en Patrick Claessens voor hun expertise en inzet, alsook de leveranciers, Sibelga en de FOD Energie voor hun beschikbaarheid en professionalisme.

---

¹ Advies 327 met betrekking tot de continue afname van de concurrentie op de energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

² Studie 18 inzake de kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de beslissingen genomen door het vrederecht aangaande de beëindiging van contracten

Deze studie bestaat uit 4 hoofdonderdelen:

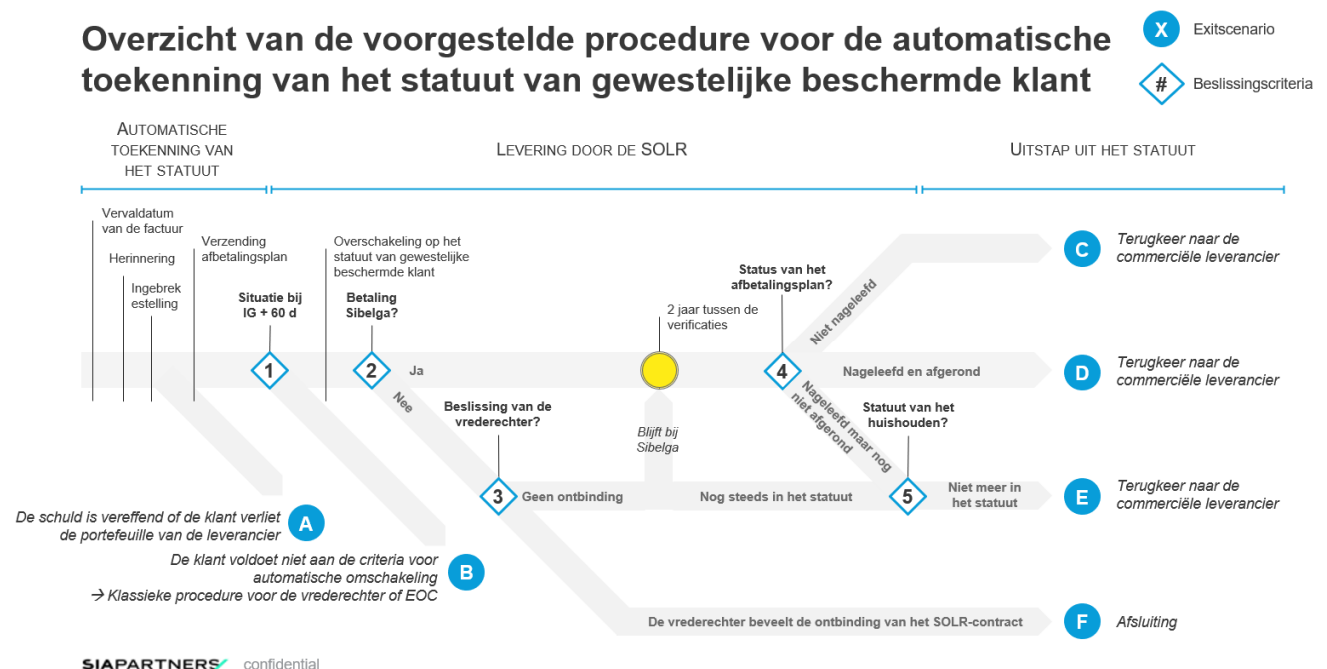
1. Overzicht van de beoogde procedure
2. Automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant
3. Levering door de noodleverancier (SOLR: supplier of last resort)
4. Uitstap uit het statuut van gewestelijke beschermde klant

3 Beschrijving van de beoogde procedure

5 belangrijke criteria

Uit de schematische beschrijving³ van de beoogde procedure blijkt dat er 5 belangrijke beslissingscriteria zijn, die in verschillende stadia worden gehanteerd:

1. De situatie van het huishouden 60 kalenderdagen na de ingebrekestelling
2. De status van de betalingen van de noodleverancier
3. De beslissing van de vrederechter (in geval van een verzoek om ontbinding van het contract door de noodleverancier)
4. De status van het afbetalingsplan
5. De verandering van het statuut van het huishouden

³ Het is belangrijk hier te herinneren aan de grote verscheidenheid van mogelijke gevallen, niet alleen zoals vastgelegd in de ontwerpordonnantie (bv. de mogelijkheid voor de klant om te weigeren over te schakelen naar de noodleverancier - niet weergegeven in het schema), maar ook scenario's die zich in werkelijkheid kunnen voordoen (bv. het geval van een factuurcorrectie na een meteropneming, waardoor het huishouden onder de beoogde schuldrempel valt, maar nadat het is overgeschakeld naar de noodleverancier). Deze beschrijving moet dus worden genomen voor wat zij is: een hulpmiddel om de analyse te structureren en zo de bestudering van de belangrijkste scenario's te vergemakkelijken.

4 Automatische toekenning van het statuut

4.2 Het statuut van het huishouden

In deze studie worden twee categorieën huishoudens in aanmerking genomen: de begunstigen van het specifiek sociaal tarief (SST) en de rechthebbenden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV). Aangezien de overwegingen aanzienlijk kunnen verschillen, worden deze twee categorieën hieronder afzonderlijk behandeld.

Begunstigen van het specifiek sociaal tarief (SST):

- **Eenvoud van de identificatie van de SST-klanten**

SST-klanten bieden het voordeel dat zij gemakkelijk kunnen worden geïdentificeerd door de commerciële leveranciers, aangezien hun statuut reeds bekend is en wordt opgevolgd voor de toepassing van het specifiek sociaal tarief (dat een federaal tarief is). We wijzen er wel op dat deze identificatie van SST-klanten gekoppeld is aan een federale maatregel waarvan de criteria of toepassingsvoorwaarden in de loop van de tijd kunnen variëren zonder dat het gewestelijke niveau daar controle op heeft⁴. Bovendien is voor het gebruik van de SST-gegevens voor andere dan de momenteel beoogde doeleinden de specifieke toestemming van de Gegevensbeschermingsautoriteit vereist.

- **Beperkt voordeel voor huishoudens die reeds het sociaal tarief genieten**

Aangezien SST-huishoudens reeds het sociaal tarief van hun commerciële leverancier genieten, lijkt het voordeel van de maatregel a priori minder groot te zijn, afgezien van de mogelijkheid te profiteren van een meer gespreid afbetalingsplan dat mogelijk meer in overeenstemming is met hun financiële draagkracht. De commerciële leverancier zou immers eerder geneigd kunnen zijn een langere periode voor het afbetalingsplan in overweging te nemen, aangezien de klant niet meer in zijn portefeuille zit.

Rechthebbenden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV):

- **Identificatie van de RVV's**

In 2021 werd het federaal sociaal tarief tijdelijk uitgebreid tot de rechthebbenden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV). De federale regering heeft onlangs aangekondigd dat deze tijdelijke verlenging in april 2022 afloopt. Aangezien de RVV-huishoudens echter niet automatisch kunnen worden geïdentificeerd, is het niet mogelijk om het statuut van gewestelijke beschermde klant automatisch aan hen toe te kennen. Daarom moest een specifieke oplossing worden gevonden.

- **Eerbiediging van de privacy**

In het geval dat voor de identificatie van de RVV's informatie moet worden meegedeeld waarover de commerciële leverancier niet beschikt, kan het raadzaam zijn om het verzamelen van deze informatie (bv. verzoek aan de KSZ) toe te vertrouwen aan Sibelga, en dit om de

---

⁴ Dat was met name het geval bij de tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief tot de RVV's. Het kan dus niet worden uitgesloten dat het aantal huishoudens dat onder de maatregel valt, aanzienlijk zal worden beïnvloed door een beslissing op federaal niveau betreffende het sociaal tarief.

privacy van de betrokken huishoudens te beschermen en de administratieve lasten voor de leveranciers te beperken.

In de praktijk zouden de commerciële leveranciers een lijst kunnen indienen van klanten die de schulddrempel overschrijden (zie hieronder) en die zij wensen over te dragen aan de noodleverancier. Die zou dan nagaan of het huishouden aan de RVV-voorwaarden voldoet⁵. Daartoe moet een instrument worden ontwikkeld waarmee de contractgegevens van de huishoudens kunnen worden vergeleken met die van het rijksregister, voordat verzoeken worden ingediend bij de KSZ. Deze ontwikkelingskosten zouden dan worden verhoogd met de terugkerende administratieve kosten van het proces. Voor deze bepaling zou een speciale wettelijke bepaling in de ordonnantie en een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit vereist zijn.

- **Toekenning aan louter de RVV's die houder zijn van het leveringscontract**

In het voorstel van ordonnantie zouden alleen de RVV's die zelf houder zijn van het leveringscontract, in aanmerking komen voor de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant. In dit verband kunnen twee opmerkingen worden gemaakt. Enerzijds zal deze bepaling waarschijnlijk leiden tot een vermindering van het theoretische aantal huishoudens dat van de maatregel zou kunnen profiteren. Anderzijds zou ze gemakkelijker te implementeren kunnen zijn, niet alleen bij de identificatie van de huishoudens, maar ook in geval van een verandering in de situatie van het huishouden (scheiding, verhuizing van het gezinslid dat een RVV is, enz.).

- **Neveneffect als gevolg van de toekenning van het sociaal tarief aan de gewestelijke beschermde klanten**

Aangezien de RVV's vanaf april 2022 niet langer het sociaal tarief zullen kunnen genieten, zouden zij kunnen worden aangemoedigd om spontaan schulden aan te gaan om te worden omgeschakeld naar het statuut van gewestelijke beschermde klant, die nog steeds dit voorkeurtarief geniet. Dit effect is niet zeker. Zo vereist de huidige procedure weliswaar een actief verzoek van het huishouden en interactie met de instellingen (OCMW, BRUGEL), maar we herinneren er wel aan dat het statuut van gewestelijke beschermde klant reeds openstaat voor de RVV's zodra zij in gebreke worden gesteld, en dit zonder dat er een schulddrempel geldt. Niettemin bestaat het risico en zodra de bepaling bekend is, zou het aantal betrokken RVV-klanten aanzienlijk kunnen toenemen.

4.3 De termijn na de ingebrekestelling

De termijn voordat de commerciële leverancier de automatische toekenning van het statuut van gewestelijk beschermde klant kan aanvragen, moet kort genoeg zijn om te voorkomen dat de schuldenlast van het huishouden uit de hand loopt en tegelijkertijd het huishouden de tijd geven om op de ingebrekestelling te reageren en zijn situatie op te lossen. In dit verband is het nuttig eraan te herinneren dat het aantal huishoudens tussen de ingebrekestelling en 60 dagen daarna door 4 wordt gedeeld.

---

⁵ Onder voorbehoud van toestemming van de Gegevensbeschermingsautoriteit lijkt het geval van het SST eenvoudiger te beheren met de bestaande gegevens en zou de noodleverancier geen aanvullend onderzoek hoeven te verrichten, op voorwaarde dat de commerciële leverancier het bewijsstuk zou doorgeven.

- **Afstemming op de ontbindingsprocedure voor de vrederechter**

De procedure in geval van niet-betaling biedt de leverancier de mogelijkheid om bij de vrederechter een vordering in te stellen om de ontbinding van het leveringscontract te verkrijgen. Deze mogelijkheid staat open 60 dagen na de ingebrekestelling. Het lijkt dus zinvol om de mogelijkheid om de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant aan te vragen, aan deze periode aan te passen. De leverancier heeft dus verschillende opties. We herinneren er wel aan dat in het geval dat de leverancier beslist een einde te maken aan het contract op de vervaldatum ervan (EOC), hij niet aan deze termijnen gebonden is en dus zijn beslissing zou kunnen nemen vóór de IG + 60 dagen, met andere woorden voordat hem de mogelijkheid wordt geboden om de klant te laten overschakelen op de noodleverancier.

- **Behoud van de huidige procedure**

Volgens de huidige procedure (waarbij het huishouden zelf een aanvraag moet indienen) kan het huishouden meteen na de ingebrekestelling het statuut van gewestelijke beschermde klant krijgen. In het geval van de beoogde automatische procedure zou deze toekenning 60 kalenderdagen na de ingebrekestelling plaatsvinden, dus 2 maanden later. Daarom is het van belang dat het huishouden de mogelijkheid behoudt om zijn recht vóór de automatisering uit te oefenen. Dit punt moet in de memorie van toelichting in herinnering worden gebracht.

- **Invoering van een tijdsvenster**

Het lijkt noodzakelijk de periode te verduidelijken gedurende welke de commerciële leverancier de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant kan aanvragen. Het mag dan wel duidelijk zijn dat deze aanvraag niet kan worden ingediend vóór de vastgestelde termijn (hier: 60 kalenderdagen na de ingebrekestelling, vermeld als IG + 60 dagen), maar er zijn wel 3 opties mogelijk:

- De mogelijkheid zou enkel op IG + 60 dagen precies kunnen worden geboden. Deze optie lijkt echter onrealistisch, al was het maar omdat dit tijdstip buiten een werkdag kan vallen.
- De mogelijkheid zou vanaf IG + 60 dagen en voor een welbepaalde periode (tijdsvenster) aan de commerciële leverancier kunnen worden verleend.
Dit tijdsvenster zou afhankelijk kunnen worden gesteld van de voorwaarde dat de commerciële leverancier nog geen procedure tot ontbinding van de overeenkomst bij de vrederechter heeft ingeleid.
- De mogelijkheid zou vanaf IG + 60 dagen, zonder tijdslimiet, aan de commerciële leverancier kunnen worden verleend. Het niet opleggen van een limiet kan echter leiden tot een op hol geslagen schuld indien de leveranciers niet snel reageren. Hoe langer de periode, hoe waarschijnlijker het is dat ook het statuut van het huishouden (RVV of SST) zal veranderen.

Tabel I hieronder geeft een gedetailleerd overzicht van het aantal dagen (na de ingebrekestelling) dat nodig is om de verschillende schulddrempels te bereiken die in deze analyse in aanmerking zijn genomen. Zo blijkt bijvoorbeeld dat bij een drempel van 150 euro alleen huishoudens met een maandelijks voorschot van minder dan 30 euro niet zouden worden getroffen door de automatische overschakeling na een tijdsvenster van 120 dagen na de ingebrekestelling.

Tabel 1 - Aantal dagen voordat het huishouden een schulddrempel bereikt, te rekenen vanaf de ingebrekestelling

Maandelijks voorschot (€)	Schuld op € 150	Schuld op € 250	Schuld op € 350
10		> 1 jaar	
15	255	> 1 jaar	
20	195	> 1 jaar	
30	105	225	315
40	75	165	225
50	60	105	165
60	45	105	135
80	15	75	105
100	15	45	75
150	0	15	45

Hypothese: ingebrekestelling 30 dagen na de vervaldag van de factuur. M.a.w. de snelste ingebrekestelling.

4.4 De schuldgraad van het huishouden

- ***In aanmerking nemen van de betalingstermijnen***

Het lijkt nogal voor de hand te liggen dat een factuur die slechts enkele dagen vóór IG + 60 dagen is uitgeschreven, niet in aanmerking kan worden genomen bij de berekening van de schuldgraad van het huishouden, in die zin dat het huishouden niet voldoende tijd zou hebben gekregen om die factuur te betalen. Het lijkt derhalve zinvol te preciseren dat het in aanmerking genomen bedrag het bedrag is van de vervallen en niet tijdig betaalde facturen.

- ***Verlenging van de afbetalingsplannen en kosten voor de noodleverancier***

Een hoge schulddrempel zal waarschijnlijk de gemiddelde schuld van de huishoudens die bij de noodleverancier aankloppen, doen toenemen en dus ook de gemiddelde duur van de afbetalingsplannen verlengen. Als alle andere omstandigheden gelijk blijven, zouden de kosten voor de noodleverancier toenemen doordat klanten langer het statuut behouden teneinde hun schuld af te lossen.

- ***Non-discriminatie tussen de energiedragers***

De schuldgraden worden niet op dezelfde manier bereikt indien het huishouden een contract voor elektriciteit, gas of voor beide fluïda heeft afgesloten bij zijn commerciële leverancier. Een voor de hand liggende optie zou zijn een drempel vast te stellen voor elke energiedrager (gas/elektriciteit) en, in het geval van een contract voor beide fluïda, de drempel vast te stellen op de som van de afzonderlijke drempels. Er moet echter rekening worden gehouden met mogelijke discriminatie in het geval dat een huishouden een schuld heeft die hoger is dan de drempel voor een van de twee energiedragers, maar die onder de samengetelde drempel blijft: dit huishouden zou niet van de maatregel profiteren, terwijl het, indien het slechts een contract had afgesloten voor één energiedrager, wel in aanmerking zou komen. Dit moet worden afgewogen tegen het feit dat de commerciële leveranciers regelmatig facturen consolideren voor beide energiedragers. Aan dit punt moet specifieke juridische aandacht worden besteed.

- ***Verschillen tussen SST en RVV***

Aangezien de RVV's vanaf april 2022 niet langer het sociale tarief zullen genieten, zullen zij hoogstwaarschijnlijk belanden bij commerciële pakketten die duurder zijn dan die van de begunstigen van het sociaal tarief. Als gevolg daarvan zullen zij waarschijnlijk sneller de vastgestelde schulddrempels bereiken. Tabel 2 hieronder toont het gebruikelijke voorschot van een Brussels huishouden. We zien dat de RVV's 25% meer betalen voor elektriciteit en bijna twee keer zoveel voor gas.

Tabel 2 - Voorschot van de Brusselse huishoudens per energiestroom en volgens toegepast tarief

	Gemiddeld tarief	Sociaal tarief
Elektriciteit (2 500 kWh)	€ 50	€ 40
Gas (12 800 kWh)	€ 100	€ 55
Elektriciteit & gas	Ongeveer € 150	Ongeveer € 100

Referentiemaand: maart 2019 (deze datum is gekozen omdat hij overeenkomt met 'normale' tarieven, in tegenstelling tot de lage en hoge waarden die de afgelopen 3 jaar zijn waargenomen). De toegepaste prijs is gebaseerd op het standaardcontract dat door de CREG in zijn boordtabel is gedefinieerd. Het standaardcontract wordt gewogen met de werkelijk toegepaste hoeveelheden in het BHG dankzij de door de verschillende regulatoren gepubliceerde verbruiksgegevens. Deze weging is nuttig omdat het huishoudelijk energieverbruik lager ligt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4.5 Raming van de ordes van grootte

Methodologische herinnering: de hieronder geraamde ordes van grootte moeten met de nodige omzichtigheid worden gehanteerd, gezien het gebrek aan beschikbare gegevens en de bijzondere context van stijgende energieprijzen en het aangekondigde einde van de uitbreiding van het sociale tarief tot de RVV's.

- **Aantal klanten met een STT- en RVV-statuut in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

Op een totaal van ongeveer 530.000 gezinnen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest genieten 67.500 (13%⁶) de SST en 79.500 (15%⁷) het RVV-statuut.

- **Potentieel aantal klanten dat is overgegaan op het statuut van gewestelijke beschermde klant**

Er konden geen statistieken over het aantal huishoudens met een actieve schuld 60 kalenderdagen na de ingebrekestelling worden verzameld. Dit aantal huishoudens kan bij benadering worden afgeleid uit 2 cijfers die beschikbaar zijn in de BRUGEL-verslagen:

1. het aantal vermogensbegrenzers dat geacht wordt te zijn geplaatst (ongeveer 30 kalenderdagen na de ingebrekestelling);
2. het aantal ontbindingsprocedures die zijn ingediend bij de vrederechter (ongeveer 120 kalenderdagen na de ingebrekestelling).

Deze 2 cijfers moeten worden gecorrigeerd om rekening te houden met contracten die alleen betrekking hebben op aardgas (waarvoor bijvoorbeeld geen vermogensbegrenzers worden geplaatst). Het tweede moet worden verhoogd om de EOC-procedures die door de leveranciers worden ingeleid, in aanmerking te nemen. Zij vormen respectievelijk een boven- en een ondergrens van het aantal betrokken huishoudens.

⁶ Bron: Thematisch verslag: Rechten van de huishoudelijke afnemers 2020, Brugel

⁷ Bron: Brugel

Laag niveau			Hoog niveau		
SST	RVV	TOTAAL	SST	RVV	TOTAAL
1 000	3 100	4 100	2 800	5 700	8 500

We wijzen erop dat bij deze ramingen geen rekening is gehouden met een mogelijk neveneffect van RVV's die vrijwillig in gebreke blijven om van het sociale tarief te kunnen profiteren, noch met een mogelijke piek in het aantal wanbetalingen inzake de jaarlijkse eindfacturen in verband met de stijgende energieprijzen en een 'bill shock'. Deze ramingen zijn eveneens gebaseerd op de veronderstelling dat de schuldrempel in alle gevallen wordt bereikt.

Van alle huishoudens met een actieve schuld op IG + 60 dagen zouden de SST-huishoudens 13% en de RVV-huishoudens 40% vertegenwoordigen, dus iets meer dan de helft van de betrokken huishoudens.

- **Potentiële winst voor de commerciële leveranciers**

De voorgestelde maatregel zou de leveranciers op drie manieren ten goede komen:

1. Door de schulden die zijn vermeden door de overstap van de klant
2. Door de schulden die via het afbetalingsplan zijn afgelost terwijl het huishouden het statuut van gewestelijke beschermde klant heeft
3. Door het vermijden van gerechtskosten (dagvaarding, hoorzitting & betekening van het vonnis)

Drempel	Laag niveau			Hoog niveau		
	SST	RVV	TOTAAL	SST	RVV	TOTAAL
€ 150	€ -0,8 M	€ -3,3 M	€ -4,1 M	€ -1,2 M	€ -3,6 M	€ -4,8 M
€ 350	€ -0,7 M	€ -3,1 M	€ -3,8 M	€ -1,2 M	€ -3,2 M	€ -4,4 M

Afhankelijk van het gekozen scenario zou de totale winst voor de commerciële leveranciers tussen 3,8 en 4,8 miljoen euro per jaar bedragen (RVV en SST samen). Het vrij geringe verschil tussen de onder- en de bovenkant van het bereik mag niet worden beschouwd als accuratesse van het model. Het heeft meer te maken met het feit dat het aantal dagvaardingen of verzoekschriften dat met de voorgestelde procedure wordt vermeden, niet groter kan zijn dan het huidige aantal dagvaardingen en verzoekschriften (of zelfs niet even groot kan zijn, aangezien het moeilijk voorstelbaar lijkt dat alleen SST en RVV betrokken zijn bij de procedures voor de vrederechter). Wanneer een groter aantal huishoudens in aanmerking wordt genomen, is het dus waarschijnlijk dat zij de portfolio van de leverancier zullen hebben verlaten (of hun situatie zullen hebben geregulariseerd) voorafgaand aan de voortzetting van de procedure, waardoor de door de voorgestelde procedure vermeden kosten lager zullen uitvallen.

De vermeden gerechtskosten (opgenomen in de bovenstaande ramingen) bedragen tussen 0,6 en 0,8 miljoen euro per jaar.

- **Gevolgen voor het aantal procedures voor de vrederechter**

Door de automatische overstap naar het statuut van gewestelijke beschermde klant zou het niet nodig zijn om bij de vrederechter een verzoekschrift of dagvaarding in te dienen. Dit verwachte voordeel heeft wel enige nuancering. Enerzijds zouden de huishoudens die zich niet aan hun afbetalingsplan houden, uiteindelijk terugkeren naar hun commerciële leverancier, die de procedure ongetwijfeld zou voortzetten. Anderzijds zouden de huishoudens die hun facturen aan de noodleverancier niet betalen, hoogstwaarschijnlijk door die laatste worden gedagvaard. Aangezien de noodleverancier - in tegenstelling tot de commerciële leverancier - geen beroep kan doen op een *end of contract* (EOC), zou het aantal procedures voor de vrederechter (relatief gezien) hoger kunnen liggen voor deze zaken.

Terwijl het huidige aantal procedures voor de vrederechter in verband met SST- of RVV-klanten op ongeveer 2.300 wordt geraamd, zouden er daarvan tussen 0 en 1.250 kunnen worden voorkomen met de voorgestelde procedure. Voor de commerciële leverancier zou dit neerkomen op 1.350 tot 1.850 vermeden procedures per jaar.

- **Kosten voor de distributienetbeheerder**

De voorgestelde procedure bestaat (gedeeltelijk) uit een kostenverschuiving van de commerciële leverancier naar de noodleverancier. De kosten van de maatregel voor die noodleverancier worden geraamd in het volgende punt.

4.6 Overige overwegingen

- **Voordelen voor het huishouden**

Zelfs indien het huishouden niet profiteert van een lager tarief dan voorheen, zou het op verschillende manieren baat hebben bij de voorgestelde procedure. Enerzijds is de kans groter dat het huishouden een afbetalingsplan onder gunstigere voorwaarden krijgt aangeboden. Indien het er evenwel in slaagt zijn facturen te betalen aan de noodleverancier, vermijdt het de gerechtskosten die verbonden zijn aan een ontbindingsprocedure (op voorwaarde dat de commerciële leverancier niet opteert voor de gerechtelijke invorderingsprocedure).

- **Informatie- en herroepingsrechten**

De klant moet de overstap naar de noodleverancier kunnen weigeren (en dus zijn overgang naar het statuut van gewestelijke beschermde klant). De te ondernemen stappen moeten worden gespecificeerd, en dit voor de gevallen waarin deze weigering van het huishouden zich voordoet vóór of na de overschakeling op noodleverancier.

Het herroepingsrecht kan moeilijk los worden gezien van het recht op informatie. Dat laatste wordt echter bemoeilijkt door het onzekere karakter van de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant: de klant (evenals alle betrokken actoren) zal pas zeker zijn van zijn lot op het ogenblik dat zijn statuut (RVV of SST) en zijn schuldgraad geverifieerd zijn. Het risico bestaat dus dat bij het huishouden de indruk wordt gewekt dat het automatisch aanspraak zal kunnen maken op sociale bescherming, terwijl deze automatische toepassing niet gewaarborgd is. De telefonische oproep van Sibelga op IG + 10 dagen, een taak waarin is voorzien in de nieuwe ordonnances, zou een gelegenheid kunnen zijn om dit punt met het huishouden te bespreken. Sibelga heeft echter geen enkele aanwijzing of het huishouden al dan niet in aanmerking komt voor automatische toekenning. Een alternatief zou zijn het door BRUGEL ingevoerde formulier voor aanvragen tot toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant aan te passen om er het bestaan en de voorwaarden van de automatische toekenning op te vermelden. Het voordeel van dit document is dat het reeds door de leveranciers is afgedrukt en bij de ingebrekestelling is gevoegd. Aangezien deze

aanpassing onder de verantwoordelijkheid van BRUGEL valt, zou ze weinig werk vergen van de leveranciers.

- **Verandering van het statuut tijdens of onmiddellijk na de omschakeling**

Aangezien voor de overgang naar het statuut van gewestelijke beschermde klant (en dus naar de levering door de noodleverancier) verschillende criteria gelden (statuut van het huishouden, schuldgraad), is het zeer waarschijnlijk dat er zich bijzondere situaties zullen voordoen. Zo kan bijvoorbeeld een opname van de meterstand de hoogte van de schuld actualiseren en een eerdere beslissing nietig maken. Een slecht geconsolideerde betaling of een betaling die pas enkele dagen later wordt ontvangen, kan de procedure in gevaar brengen. Eenvoudig gezegd kan worden besloten dat een klant definitief wordt overgeplaatst, ongeacht de ontwikkeling van zijn situatie.

Bovendien moet worden geanticipeerd op gevallen van toepassing met terugwerkende kracht van het sociaal tarief en/of het RVV-statuut. Om redenen van operationaliteit (en rekening houdend met het parallelle bestaan van een spontane aanvraagprocedure die de toegang tot het recht handhaaft) lijkt het raadzaam gevallen van terugwerkende kracht van deze maatregel uit te sluiten.

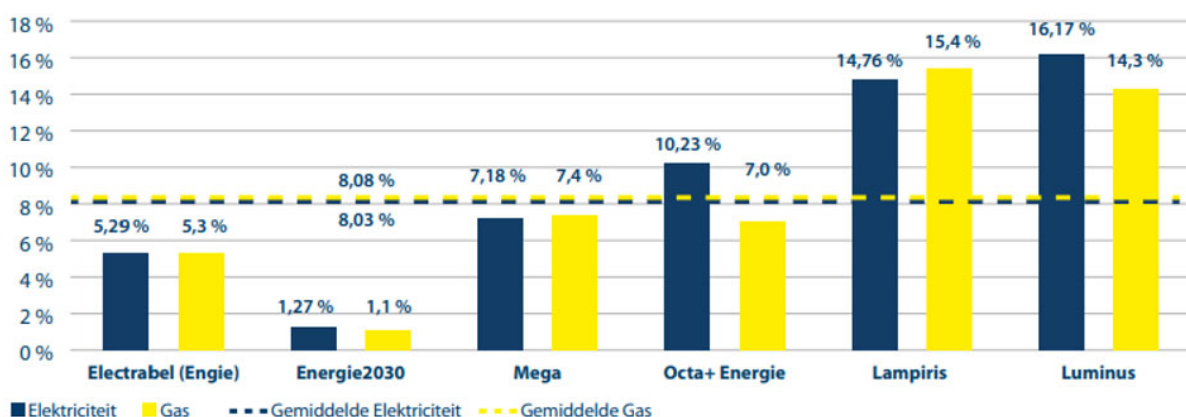
- **Ongelijkheden in wanbetalingsgraden**

De hierboven beschreven analyses hebben betrekking op gemiddelde gevallen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Om te kunnen beoordelen in hoeverre de voorgestelde maatregel in staat is bepaalde commerciële actoren terug te brengen op de Brusselse markt, moet worden gewezen op de verschillen die tussen de leveranciers kunnen bestaan. De wanbetalingsgraden en de samenstelling van de portefeuille (met name het aandeel van de SST's en/of RVV's op wie de maatregel betrekking heeft) kunnen aanzienlijk variëren (zie de onderstaande illustratie).

5.7.1 Klanten met betalingsachterstand

Figuur 44: Percentage klanten met betalingsachterstand per leverancier – Elektriciteit en gas

5 Levering door de noodleverancier (SOLR: supplier of last resort)

De kosten van de levering aan gewestelijke beschermde klanten, die ten laste komen van de noodleverancier, bestaan uit verschillende elementen:

- de financiering van de tariefkloof (tussen de kostprijs van de levering en het sociale tarief);
- de onbetaalde facturen (en de tegenboekingen die zij inhouden);
- de juridische kosten in verband met de onbetaalde facturen;
- de kosten van de identificatie van RVV-huishoudens.

Deze kosten zijn uiteraard afhankelijk van het aantal gewestelijke beschermde klanten die zich tegelijk in dit statuut bevinden.

5.1 Potentieel aantal gewestelijke beschermde klanten

In de voorgestelde procedure wordt de duur van het statuut voor gewestelijke beschermde klanten verlengd tot 5 jaar (of zelfs langer voor bepaalde zeer specifieke categorieën) en controleert Sibelga om de twee jaar of de voorwaarden nog steeds zijn vervuld. De gemiddelde tijd die een huishouden in een beschermd statuut doorbrengt, zal dus hoogstwaarschijnlijk meer dan 1 jaar bedragen, wat betekent dat het aantal huishoudens dat zich tegelijkertijd in een beschermd statuut bevindt, groter zal zijn dan het aantal huishoudens dat elk jaar naar het statuut overschakelt. Rekening houdend met de verschillende mogelijke scenario's (zie hierboven), zou het aantal huishoudens dat tegelijkertijd het statuut van gewestelijke beschermde klant heeft, ongeveer het dubbele moeten zijn van het aantal huishoudens dat elk jaar tot het statuut toetreedt.

Laag niveau			Hoog niveau		
SST	RVV	TOTAAL	SST	RVV	TOTAAL
2 000	6 200	8 200	5 600	11 300	16 900

Deze raming is gebaseerd op de veronderstelling dat het percentage klanten dat overschakelt op het statuut stabiel is, evenals het aantal SST- en RVV-klanten. Ze is zeer gevoelig voor het percentage achterstallige betalingen en de duur van de toegekende afbetalingsplannen.

5.2 Kosten van de financiering van het tariefverschil en de onbetaalde facturen

Om deze kosten te kunnen beoordelen, worden verschillende hypothesen aangenomen voor de startparameters.

De volgende hypothesen weerspiegelen de realiteit (huidige parameters, licht evolutief):

- Aantal actieve huishoudelijke verbruikers van elektriciteit: 530.000
- Aantal actieve huishoudelijke verbruikers van gas: 370.000
- Gemiddelde elektriciteitsverbruiker = 2.458 kWh/jaar
- Gemiddelde gasverbruiker = 11.852 kWh/jaar

De volgende hypothesen zijn gebaseerd op de historische realiteit (gemiddelde waarde over de periode van 1 januari 2018 tot 31 juli 2021): voor de nabije toekomst (2022-2024) wordt met dezelfde waarden rekening gehouden:

- Bedrag van het gemiddelde elektriciteitsverbruik tegen het sociaal tarief: € 435,00/jaar
- Bedrag van het gemiddelde elektriciteitsverbruik voor het standaardaanbod: € 607,00/jaar
- Verschil ten opzichte van het bedrag van het gemiddelde elektriciteitsverbruik: € 172,00/jaar
- Bedrag van het gemiddelde gasverbruik tegen het sociaal tarief: € 334,00/jaar
- Bedrag van het gemiddelde gasverbruik voor het standaardaanbod: € 689,00/jaar
- Verschil ten opzichte van het bedrag van het gemiddelde gasverbruik: € 355,00/jaar

De volgende hypothesen worden in dit stadium niet gestaafd door precieze metingen (we moeten nog feedback krijgen van de leveranciers), maar kunnen als 'waarschijnlijk' worden beschouwd:

- Percentage residentiële verbruikers die het sociaal statuut genieten: 13,00%
- Percentage residentiële verbruikers die het RVV-statuuut genieten: 15,00%

De hypothese "de kosten van de SOLR-activiteit⁸, exclusief tegenboekingskosten, worden ongeveer gedekt door het verbruik dat volgens het standaardaanbod wordt gewaardeerd" werd door Sibelga gevalideerd onder voorbehoud van de volgende opmerkingen:

- Het aantal door de SOLR beheerde klanten bedraagt meer dan 30.000 (schaalvoordelen).
- Er is een sourcingrisico (vooraf ingekochte volumes, dit risico wordt beperkt door een lange looptijd te overwegen).

Tot slot zijn de volgende hypothesen niet gebaseerd op een echt relevante voorgeschiedenis (er werd geen precieze informatie ontvangen van de energieleveranciers en de realiteit in het verleden biedt geen garanties voor de toekomst):

- A. Aandeel verbruikers met het sociaal statuut dat waarschijnlijk naar de SOLR zal worden overgeheveld
- B. Aandeel verbruikers met het RVV-statuuut dat waarschijnlijk naar de SOLR zal worden overgeheveld
- C. Percentage onbetaalde facturen van de verbruikers met een sociaal statuut bij de SOLR in de toekomst
- D. Percentage onbetaalde facturen van de verbruikers met een RVV-statuuut bij de SOLR in de toekomst

Het is betrekkelijk eenvoudig om een idee te krijgen van het bedrag ten laste van de SOLR naargelang van de aan de parameters A, B, C en D toegekende waarden, aangezien het volstaat een regel van 3 toe te passen op de scenario's waarin deze parameters een waarde van 100% hebben.

---

⁸ SOLR = activiteit van de sociale klanten bij SIBELGA

We wijzen erop dat het huidige percentage onbetaalde facturen van de SOLR voor de eigenlijke beschermde klanten 12% bedraagt, terwijl het percentage voor de winterklanten veel hoger ligt als gevolg van de geringe stimulans om tijdens de beschermingsperiode te betalen: 67%. Naar ons gevoel is het percentage van 12% aan de lage kant (het huidige geringe aantal beschermde klanten van de SOLR leidt ertoe dat zij goed worden opgevolgd en zelfs financieel worden ondersteund door de OCMW's), maar is het percentage van 67% veel te hoog, gezien het schrikbeeld van een afsluiting in geval van niet-betaling.

We zijn er ook van uitgegaan, zoals hierboven uiteengezet, dat de mogelijkheid voor de verbruikers met een RVV-statuut om tegen het sociale tarief te worden bevoorrad, niet wordt verlengd na 1 april 2022 en dat de maatregelen inzake automatisme niet vóór die datum van kracht worden.

De onderstaande tabel toont de jaarlijkse bedragen die door de noodleverancier moeten worden gefinancierd wanneer alle parameters op 100% worden vastgesteld (d.w.z. 100% van de overgehevelde huishoudens en 100% achterstallige betalingen):

	Financiering van het tariefverschil	Financiering van de tegenboekingen
RVV-segment	€ 27,58 M	€ 43,90 M
SST-segment	€ 0 M	€ 38,05 M

Tabel 3: Te financieren bedragen naargelang van het tariefverschil en het niveau van financiering van de noodzakelijke tegenboekingen

Bijvoorbeeld, als parameter B $\beta\%$ bedraagt en parameter D $\delta\%$, dan is de financiering van de maatregel voor het RVV-segment gelijk aan: $\beta\% \cdot [€ 27.580.000 + \delta\% \cdot € 43.900.000]$

Bijvoorbeeld, als parameter A $\alpha\%$ bedraagt en parameter c) $\gamma\%$, dan is de financiering van de maatregel voor het RVV-segment gelijk aan: $\alpha\% \cdot \gamma\% \cdot € 38.047.000$.

In de onderstaande tabel zijn de parameters A en B ontleend aan eerdere ramingen (voor een portefeuille op kruissnelheid, waarbij het eerste jaar met de helft kan worden verminderd) en de parameters C en D gemodelleerd op 15%.

Laag niveau			Hoog niveau		
SST	RVV	TOTAAL	SST	RVV	TOTAAL
€ 0,2 M	€ 2,6 M	€ 2,8 M	€ 0,5 M	€ 4,8 M	€ 5,2 M

5.3 De juridische kosten in verband met de onbetaalde facturen

Bij niet-betaling zal de noodleverancier waarschijnlijk een beroep doen op de vrederechter om het contract te laten ontbinden (zie hierboven). Afhankelijk van het scenario zouden deze kosten tussen 0,4 en 1 miljoen euro per jaar bedragen.

	Laag niveau			Hoog niveau		
Drempel	SST	RVV	TOTAAL	SST	RVV	TOTAAL
€ 150	€ -0,1 M	€ -0,3 M	€ 0,4 M	€ 0,2 M	€ 0,5 M	€ 0,7 M
€ 350	€ -0,1 M	€ -0,4 M	€ -0,5 M	€ 0,2 M	€ 0,7 M	€ 1 M

5.4 De kosten van de identificatie van RVV-huishoudens

Zoals in het vorige deel is uiteengezet, impliceert de automatische toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant aan de RVV's dat zij automatisch kunnen worden geïdentificeerd. Daartoe zou de noodleverancier een matchingtool moeten ontwikkelen en er de terugkerende administratieve kosten van dragen. Deze kosten konden niet worden geraamd in de beschikbare tijd. Het zou echter mogelijk zijn uit te gaan van de kosten van Soctar 2 voor de FOD Economie (in ontwikkeling) of soortgelijke activiteiten die in 2022 door VIVAQUA moeten worden uitgevoerd.

5.5 Overige overwegingen

- **Nieuwe onderhandeling over het afbetalingsplan**

In het belang van zowel het huishouden als de commerciële leverancier is het van essentieel belang te voorzien in de mogelijkheid om het afbetalingsplan aan te passen/er opnieuw over te onderhandelen nadat het huishouden is overgestapt naar de noodleverancier. De beperking van het risico voor de leverancier zal waarschijnlijk de toekenning van langere afbetalingsplannen aanmoedigen die daardoor mogelijk gemakkelijker na te leven zijn voor het huishouden.

- **Niet-betaling van de noodleverancier**

Indien de gewestelijke beschermde klant zijn rekeningen niet betaalt aan de noodleverancier, heeft deze laatste de mogelijkheid om de vrederechter te verzoeken het contract te ontbinden. In de praktijk kan de vrederechter, zoals reeds het geval is voor Sibelga, minder geneigd zijn om een ontbinding van de overeenkomst te aanvaarden indien deze wordt gevraagd door de noodleverancier.

Indien de vrederechter weigert het contract te ontbinden, is de noodleverancier verplicht de klant in portefeuille te houden tot de volgende controle van het statuut van de klant (staat van het afbetalingsplan en sociaal statuut van de klant). Voor een klant die na zijn ingebrekestelling geen enkele factuur betaalt (noch aan de commerciële leverancier, noch aan de noodleverancier), en indien de rechter weigert het contract te ontbinden, komt de voorgestelde procedure de facto neer op het garanderen van een levering gedurende twee jaar aan de betrokken huishoudens.

- **Mogelijkheid voor de gewestelijke beschermde klant om de noodleverancier te verlaten**

Hoewel de Brusselse wetgeving hierover geen enkele bepaling bevat, voorziet het Europees recht in de mogelijkheid voor de klant om af te zien van bescherming en een commerciële leverancier te kiezen. In het geval dat alle gewestelijke beschermde klanten tegen het sociale tarief worden gefactureerd, is het onwaarschijnlijk dat dit gebeurt (behalve in gevallen van misleidende klantenwerving). Anderzijds moet deze mogelijkheid worden overwogen indien de noodleverancier bepaalde categorieën (bijvoorbeeld de RVV-klanten) een gemiddeld (of het 'standaardtarief') aanrekent.

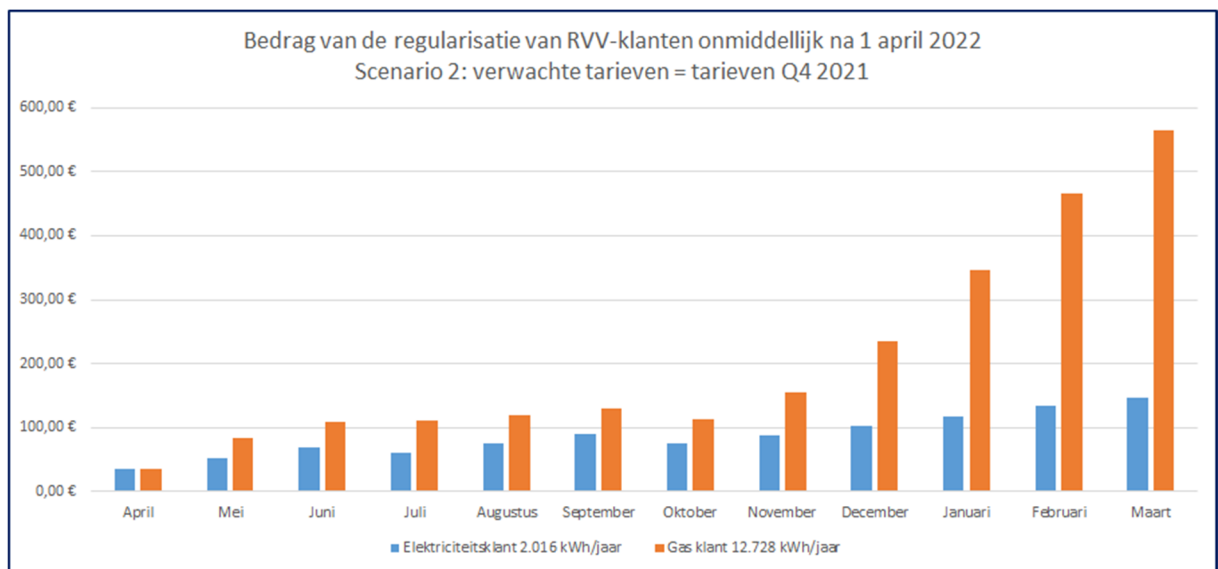
- **Specifieke context van het einde van de toekenning van het SST aan de RVV's**

Zoals reeds vermeld, is de federale regering van plan het SST voor RVV's te verlengen tot 31 maart 2022. Het einde van dit sociaal tarief kan ernstige gevolgen hebben voor de financiële situatie van de betrokken huishoudens. We herinneren eraan dat 15% van de Brusselse huishoudens van dit tijdelijk sociaal tarief profiteert. In oktober 2021 bedraagt het prijsverschil tussen het sociaal tarief en het standaardtarief voor een huishouden met een gemiddeld verbruik +/- € 800 voor

beide fluïda. ⁹ De financiële druk op het huishouden zal des te groter zijn naarmate de jaarlijkse opmeting verder verwijderd is van de laatste voorschotfactuur tegen het sociaal tarief (zie hierboven).

Zonder een federale of gewestelijke beslissing over een compensatie om de transitie te vergemakkelijken, is er reden om aan te nemen dat een groot aantal van deze huishoudens automatisch zou kunnen worden overgeschakeld naar Sibelga tegen het sociaal tarief, en dit vanaf de eerste maanden van de invoering van de maatregel.

Figuur: Bedrag van de regularisering van RVV-klienten

⁹

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoibkYjOTItMzczMy00MjY3LTg0YTUtY2Q3YmI5YWO5ODk0IiwidCI6I6lmMwYjg2YzA3LWRhZGUtNDkyMCIhYzEzLWlwZWVhZDZlMmM5NSIsImMiOiJh9>

6 Uitstap uit het statuut van gewestelijke beschermde klant

- **Impact van de schorsing van het contract**

Het statuut van gewestelijke beschermde klant zoals thans is vastgelegd (en voor de toekomstige ordonnantie wordt overwogen) impliceert de opschorting, en niet de beëindiging, van het commerciële leveringscontract. Naast de algemene beschouwingen die BRUGEL in vorige adviezen¹⁰ heeft geformuleerd, moet hier worden gewezen op een paradoxaal effect van de maatregel: in verschillende gevallen keert het huishouden terug naar zijn commerciële leverancier zonder dat het afbetalingsplan succesvol is afgerond. Dit is bijvoorbeeld het geval voor huishoudens die zich niet aan hun afbetalingsplan houden of voor huishoudens die het statuut dat hun recht geeft op gewestelijke bescherming, verliezen.

Deze scenario's lijken paradoxaal, omdat men zou verwachten dat de beschermde klant pas naar zijn commerciële leverancier zou terugkeren nadat zijn schuld is vereffend.

- **Neveneffecten op de duur en de naleving van de plannen voor goedkeuring**

Het feit dat de commerciële leverancier de klant met schulden kan zien terugkeren, zal waarschijnlijk verscheidene neveneffecten hebben.

Ten eerste lijkt er, wanneer de beschermde klant zich niet aan zijn afbetalingsplan houdt, geen stimulans te zijn voor de commerciële leverancier om dit te melden, aangezien die klant dan weer naar zijn portefeuille zou terugkeren. De ordonnantie voorziet uiteraard in de wettelijke verplichting om de noodleverancier om de twee jaar op de hoogte te houden. Het begrip zelf van de naleving van het afbetalingsplan kan echter voor interpretatie vatbaar zijn, aangezien de leverancier meer of minder streng kan zijn in zijn toezicht (bv. een of meer gemiste vervaldatum(s)).

Aangezien een nageleefd, maar niet voltooid afbetalingsplan het statuut van gewestelijke beschermde klant na twee jaar zou verlengen, zouden sommige leveranciers bovendien geneigd kunnen zijn afbetalingsplannen van meer dan 24 maanden voor te stellen, zelfs wanneer dit niet nodig lijkt. Dit neveneffect kan echter in het voordeel van de klant zijn indien het de redelijkheid van het voorgestelde plan versterkt.

- **Tweejaarlijkse verificatie van het statuut**

De ontwerpordonnantie bepaalt dat de noodleverancier om de 2 jaar informeert naar 1) de naleving van het afbetalingsplan (bij de commerciële leverancier) en 2) het bewijs van het statuut (bij het huishouden). In het vooruitzicht dat de noodleverancier toegang zou krijgen tot de KSZ (zie criteria voor automatische toekenning), zou die laatste een deel van deze verificaties van het statuut zelf kunnen uitvoeren en alleen documenten bij het huishouden opvragen wanneer deze gegevens niet door de KSZ worden geconsolideerd (bv. collectieve schuldenregeling) of wanneer het verzoek aan de KSZ het statuut niet kon bevestigen (d.w.z. mogelijkheid voor het huishouden om zijn statuut door middel van een attest te bewijzen).

Verder lijkt het met het oog op de operationalisering van de maatregel raadzaam te voorzien in een driemaandelijks of zelfs jaarlijkse verificatie van het statuut van de huishoudens

---

¹⁰ De schorsing heeft gevolgen voor de kosten van de levering en de commerciële formule die moet worden toegepast op het huishouden dat het statuut van gewestelijke beschermde klant verlaat.

waarvoor de periode van twee jaar is verstreken. We willen eraan herinneren dat de KSZ slechts driemaandelijks wordt bijgewerkt.

7 Juridisch probleem

7.1 Risico op discriminatie

BRUGEL wenst de aandacht te vestigen op het feit dat het van essentieel belang is erop toe te zien dat de verschillende voorgestelde bepalingen de in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet neergelegde beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie eerbiedigen. Volgens die artikelen is het verboden om, zonder dat daarvoor een objectieve rechtvaardiging bestaat, verschillende situaties op dezelfde wijze te behandelen, en dezelfde situaties op verschillende wijze te behandelen. Het is derhalve van essentieel belang het hervormingsproject in zijn geheel te overwegen en daarbij de verschillende situaties die aanleiding zouden kunnen geven tot discriminatie, te identificeren.

Indien er in de ontwerpordonnantie sprake is van verschillen in behandeling, moeten deze zorgvuldig worden gemotiveerd, met name in de memorie van toelichting bij de ontwerpordonnantie, zodat ze niet vatbaar zijn voor kritiek. Zo zou de keuze om de schulddrempel per fluïdum toe te passen, in plaats van per huishouden, een aanzienlijk effect kunnen hebben op het aantal personen dat automatisch in het statuut van beschermde klant zou terechtkomen, en mogelijk een hele reeks huishoudens uitsluiten die zich in een slechtere financiële situatie bevinden. Een dergelijke keuze kan leiden tot een verschillende behandeling van personen die zich nochtans in een vergelijkbare of zelfs nadeligere financiële situatie bevinden, wat het risico op discriminatie inhoudt.

7.2 Juridische complexiteit van de regeling

De voorgestelde regeling zal waarschijnlijk een aantal belangrijke complexiteiten met zich meebrengen (bv. met betrekking tot de kwaliteit die nodig is om automatisch het statuut van beschermde klant te verkrijgen, moeilijkheden in verband met de wijziging van het statuut van de begunstigde, moeilijke toepassing van het herroepingsrecht en het recht op informatie, enz.). Al deze elementen maken de regeling minder overzichtelijk en juridisch minder coherent. Het zou passender zijn deze hervorming als een geheel te beschouwen door er ook effect- en coherentieanalyses in te integreren met betrekking tot de andere diverse bepalingen van sociale aard van de ordonnantie, alsmede met betrekking tot het besluit inzake de regeling voor de beschermde klant.

7.3 Bescherming van de persoonsgegevens

In 2021 werd het federaal sociaal tarief tijdelijk uitgebreid tot de rechthebbenden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV). Als deze verlenging in 2022 afloopt, zoals aangekondigd, betekent dit dat RVV-huishoudens niet langer automatisch kunnen worden geïdentificeerd. Indien voor de identificatie van RVV's persoonsgegevens moeten worden verstrekt waarover de commerciële leverancier of de distributienetbeheerder niet beschikt, heeft dit gevolgen voor het recht op bescherming van de persoonsgegevens van de betrokken huishoudens. Bijgevolg zou een bepaling in de ordonnantie moeten voorzien in deze verwerking van persoonsgegevens, in welk geval de ontwerpordonnantie moet worden onderworpen aan een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Artikel 36.4 van de AVG voorziet immers in de verplichting om de toezichthoudende autoriteit te raadplegen in het kader van de

voorbereiding van een wetgevingsmaatregel wanneer een verwerking van persoonsgegevens een risico voor de natuurlijke personen inhoudt. Zonder een dergelijke raadpleging kan het wetgevingsproces gebreken vertonen.

8 Conclusie

Op verzoek van de minister van Energie heeft BRUGEL een kwantitatieve en kwalitatieve studie uitgevoerd over de automatische toekenning van het statuut van beschermde klant aan SST's en RVV's. Deze oefening werd bemoeilijkt door enerzijds het zeer korte tijdsbestek voor de opdracht en anderzijds het gebrek aan bijgewerkte gegevens van leveranciers om de doelgroep en de daarmee samenhangende 'bad debt' te kwantificeren.

Na een grondige analyse van het voorgestelde model blijkt evenwel dat het aanbevolen mechanisme een duidelijk voordeel biedt aan de leveranciers, zowel door de vermindering van de *bad debt* ten laste van de commerciële leverancier als door de administratieve winst in verband met gerechtelijke procedures of de invordering; er vindt immers een gedeeltelijke overdracht van de lasten plaats tussen de leveranciers en Sibelga.

De operationele belasting voor de netbeheerder zou trouwens beperkt blijven, aangezien die reeds over de nodige tools beschikt om de maatregel uit te voeren. Wat de effecten in verband met de sourcingkosten en de delta van de prijzen van de sociale bevoorrading betreft, is het moeilijk precieze ramingen te maken bij gebrek aan gegevens en aanwijzingen om conclusies te trekken over het gedrag dat het RVV-huishouden zal vertonen na het einde van zijn recht op het federaal sociaal tarief in april 2022. Evenzo zijn de schattingen van de verliezen voor de noodleverancier als gevolg van de onbetaalde facturen van de huishoudens in dit document indicatief: bij gebrek aan kennis over het toekomstig gedrag is het moeilijk precies te voorspellen hoe hoog het percentage onbetaalde facturen van de huishoudens zal zijn in de toekomst. De totale kosten van de maatregel kunnen bijgevolg aanzienlijk variëren.

Uit gesprekken met de leveranciers die de Brusselse markt hebben verlaten, blijkt echter dat de maatregel, ondanks de positieve ontvangst ervan, niet voldoende zou zijn om hen ertoe aan te zetten terug te keren op de markt. De energieleveranciers wijzen erop dat het onvermogen om klanten van bij het begin te screenen en de moeilijkheid om de contracten van slechte betalende klanten te ontbinden, een belangrijk knelpunt blijft.

Bovendien werden in de studie de operationele moeilijkheden van de maatregel belicht en meer in het bijzonder die in verband met de identificatie van de RVV's, de termijnen na de ingebrekestelling, het bedrag van de schuld, de gevolgen van de opschorting van het contract voor de leverancier, de neveneffecten betreffende de duur, het einde van de bescherming, enz. Bovendien werden tegelijk ook de juridische risico's opgesomd en verder uitgewerkt.

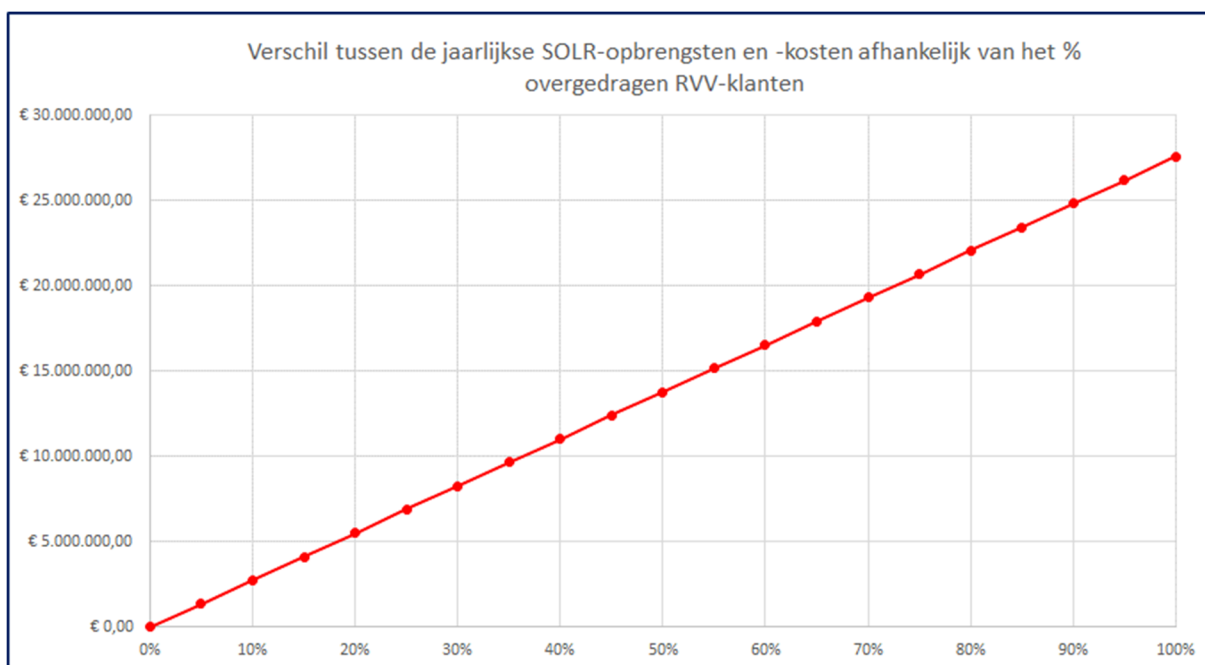
Het automatiseringsmodel voor het statuut van beschermde klant voor de SST's en RVV's kan een deel van het risico en de last voor de leveranciers verminderen. In combinatie met een specifieke sociale begeleiding zou het aantal afsluitingen echter kunnen worden verminderd en

zou de brandstofarmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest structureel kunnen worden teruggedrongen.

* *
*

9 Bijlagen

Figuur 2 - Verschil tussen de jaarlijkse opbrengsten en -kosten van Sibelga - Afhankelijk van het percentage overgedragen RVV-klienten

Opmerkingen

In de grafiek wordt rekening gehouden met het aantal huishoudens in Brussel, het aantal individuele gasmeters per huishouden, het aantal huishoudens met een RVV-statuuat en het jaarlijkse verschil in de factuur voor een gemiddelde Brusselse verbruiker tussen een begunstigde van het sociaal tarief en een klant met een standaardaanbod (excl. btw).

Het in aanmerking genomen prijsverschil is het gemiddelde van de verschillen die in de periode januari 2018-juni 2021 zijn waargenomen.

Er wordt van uitgegaan dat de SOLR zijn beheerskosten, exclusief tegenboekingskosten, kan dekken wanneer hij zijn klanten volgens het standaardaanbod factureert.

Gegevensbron: *Brugel*

Tabel 4: Regularisatiebedrag van de RVV-kanten meteen na 1 april 2022

Scenario 1: verwachte tarieven = gemiddelde tarieven van 'januari 2018-juni 2021'					
Opnamemaanden	Apr.	Mei	Jun.	Jul.	Aug.
Klant elek. 2.016 kWh/jaar	€ 11,41	€ 21,52	€ 31,64	€ 16,33	€ 24,17
Klant gas 12.728 kWh/jaar	€ 39,55	€ 70,01	€ 84,97	€ 83,48	€ 88,79

Scenario 1: verwachte tarieven = gemiddelde tarieven van 'januari 2018-juni 2021'						
Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mrt.
€ 32,08	€ 9,18	€ 15,21	€ 21,50	€ 117,89	€ 133,71	€ 147,48
€ 94,75	€ 70,78	€ 96,27	€ 142,91	€ 198,63	€ 266,91	€ 323,92

Scenario 2: verwachte tarieven = tarieven Q4 2021					
Opnamemaanden	Apr.	Mei	Jun.	Jul.	Aug.
Klant elek. 2.016 kWh/jaar	€ 35,67	€ 52,83	€ 70,01	€ 61,43	€ 76,05
Klant gas 12.728 kWh/jaar	€ 35,17	€ 84,80	€ 109,16	€ 111,67	€ 120,38

Scenario 2: verwachte tarieven = tarieven Q4 2021						
Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mrt.
€ 90,81	€ 74,79	€ 88,28	€ 102,36	€ 117,73	€ 133,54	€ 147,29
€ 130,17	€ 112,78	€ 156,09	€ 235,30	€ 345,89	€ 464,79	€ 564,06